

Gotlands
Museum

Strategier 2023–2026

INNEHÅLL

Inledning	3
Uppdrag, vision, affärs- och verksamhetsidé	4
Nationell och regional styrning.....	5
Strategiska överväganden.....	6
Övergripande strategier	9
Målgrupper och besökare.....	9
Samarbetspartners	11
Medlemskapet i Fornvännerna.....	11
Hållbarhet	13
Affärsutveckling och finansiering	15
Strategier för verksamhetsområden	17
Utställningar.....	17
Pedagogik och lärande: Programverksamhet	19
Pedagogik och lärande: Utbildning.....	19
Samlingar och arkiv	21
Forskning och kunskapsuppbyggnad.....	23
Uppdragsverksamhet.....	25
Fastigheter.....	27
Museigårdar	27
Bungemuseet.....	29
Butik och reception.....	31
Bokning, konferens och lokaluthyrning	31
Utgivning och publicering.....	33
Digital infrastruktur.....	33
Kommunikation, marknadsföring och varumärke.....	35

Inledning

Syftet med strategier för Gotlands Museum 2023–2026 är att peka ut en inriktning för verksamheten och var vi vill befinna oss om fyra år. Till strategierna kopplas årliga affärs- och verksamhetsplaner med tillhörande budget. Den årliga planen ska innehålla aktiviteter och åtgärder med syfte att nå de mål som utpekats i strategierna. Strategierna kopplas också till Gotlands Museums Varumärkesbok, där bland annat verksamhet, vision och kärnvärden beskrivs i korthet.

Strategierna har tagits fram i en process som har inkluderat workshop med styrelsen och workshop med alla medarbetare. Utifrån dessa har sedan förslag på strategier arbetats fram av museichef och avdelningschefer, förslag som sedan har diskuterats i styrelsen och på dialogmöten med medarbetarna. Beslut fattades av styrelsen den 6 december 2022.

Strategierna kommer att följas upp efter två år och efter avslutad fyraårsperiod.

Jenny Westfält
Museichef och landsantikvarie

Uppdrag, vision, affärs- och verksamhetsidé

Gotlands Museum är ett regionalt museum som ägs av den ideella föreningen Gotlands fornvänner grundad av Per Arvid Säve 1875. Enligt föreningens stadgar och uppdrag från stat och region ska Gotlands Museum vara samhällets minne som samlar och sprider kunskap om länets konst, natur- och kulturarv och verkar för att det bevaras, vårdas, brukas och tillgängliggörs för alla. Gotlands Museum ska bedriva professionell verksamhet inom museets kompetensområden och bistå samhället med kunskap.

Visionen för Gotlands Museum är MUSEUM FÖR ALLA!

Vi ska välkomna alla besökare – öbor såväl som gäster från när och fjärran, barn, unga och vuxna, oavsett funktionsvariation och etnisk eller kulturell bakgrund. Vårt mål är att alla som möter museet ska erbjudas äkta och levande upplevelser med möjlighet till lärande, reflektion och kreativitet.

Vår affärs- och verksamhetsidé bygger på ett gott värdskap och stor kunskap. Detta genomsyrar hela verksamheten, inte minst genom våra världsunika föremål och kunniga och välkomnande personal. Det betyder att Gotlands Museum i all sin verksamhet eftersträvar en balans mellan våra besökares efterfrågan, behov och upplevelser och vårt uppdrag att bidra med kunskap och bildning. Vi erbjuder våra besökare en upplevelse som ger bildning genom att diskutera aktuella samhällsfrågor, tvärvetenskapliga perspektiv och demokratifrågor med historisk kunskap och djup.

Gotlands Museum finns över hela Gotland och äger ett 35-tal fastigheter, däribland våra museigårdar, fornlämningar och naturområden. Vi har ett engagemang i Bungemuseet AB och styrelserepresentation i ett stort antal föreningar, bolag och stiftelser.

Nationell och regional styrning

Gotlands Museums verksamhet styrs på övergripande nivå av kulturarvspolitiken och de nationella kulturpolitiska och kulturmiljöpolitiska målen. Enligt de kulturpolitiska målen ska kulturen vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling.

För att uppnå målen ska kulturpolitiken:

- vara den naturliga samarbetspartnern för aktörer från såväl föreningslivet som näringslivet i frågor som rör det gotländska kultur- och naturarvet. Främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor.
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse.
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas.
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan.
- särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

Det statliga kulturmiljöarbetet ska främja:

- ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas.
- människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön.
- ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser.
- en helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen.

De legala ramarna för Gotlands Museums verksamhet utgörs av museilagen där museers tre grunduppdrag slås fast:

- publik verksamhet
- samlingsförvaltning
- bidra till forskning och kunskapsuppbyggnad

På regional nivå styrs Gotlands Museums verksamhet av den regionala kulturplanen och det uppdrag vi har inom ramen för kultursamverkansmodellen. Inom ramen för kultursamverkan har vi ett uppdrag att regionalt tillgängliggöra verksamheten, genom att vara en möjliggörare för Gotlands övriga aktörer. Gotlands Museum ska sörja för att verksamheten håller hög kvalitet och bidrar med konstnärlig utveckling och förnyelse. Vi ska i förekommande fall tillhandahålla främjandeverksamhet genom huvudmannaskap för kulturutvecklare inom områdena konst, kulturarv samt slöjd och form.

För åren 2021–2024 är de regionala fokusområdena för kulturen på Gotland:

- social hållbarhet
- kulturskapandets villkor
- kulturen som näring

Strategiska överväganden

Strategierna genomsyras av och tar avstamp i de frågor som är aktuella och långsiktiga för framtiden, där hållbarhet, digitalisering, samt vård och underhåll av våra samlingar och fastigheter, är centrala frågor.

På regional nivå ligger kulturfrågorna direkt under regionstyrelseförvaltningen, något som kan komma att förändras under de närmaste åren då eventuellt en kultur- och fritidsnämnd återigen inrättas. Finansiering från stat och region sker via kultursamverkansmodellen, som inrättades för tio år sedan. Under 2023 kommer en statlig utredning att genomföras för att utvärdera och föreslå eventuella ändringar.

Det finns flera betydelsefulla strategiska dokument som vi har att förhålla oss till, däribland Gotlands regionala utvecklingsstrategi Vårt Gotland 2040 och Besöksnäringstrategin, där en revidering pågår. Att vara en aktiv aktör inom besöksnäringen är självklart, där vi ska vara med och bidra till säsongförlängning och Gotland som ett hållbart besöksmål.

En stor och omfattande fråga under strategiperioden är ändamålsenliga och klimatanpassade lokaler för konstmuseet. Flera utredningar kring fastighet och verksamhet kommer att genomföras och ett stort fokus kommer att läggas på att säkra finansiering för reovering och anpassningar av fastigheten, samt säkra driften på lång sikt. Ett annat stort projekt som pågår är arbetet med en ny förhistorisk basutställning, som kommer byggas i flera etapper under perioden för strategierna.

Ett annat område där vi behöver möta behov från besökare, forskare och en intresserad allmänhet är ökade krav på digitalisering och efterfrågan på digital tillgänglighet. Det gäller i hög grad digitaliseringen av våra samlingar som syftar på att öka tillgängligheten för breda grupper av användare. Under strategiperioden kommer en digital kunskaps- och lärplattform att lanseras, där vi samlar allt från våra samlingar och publikationer till digital publik verksamhet.

De senaste åren har medlemsantalet i Föreningen Gotlands fornvänner minskat till följd av pandemin, men det förefaller även vara en generell samhällstrend. Vi behöver arbeta aktivt med att attrahera både gamla och nya medlemmar till föreningen.

Vi är i början av en lågkonjunktur och ett oroligt världsläge, något som påverkar hela vår verksamhet och som till viss del skapar osäkra planeringsförutsättningar. Att kunna anpassa och ställa om inom de olika verksamheter som Gotlands Museum driver kommer att vara avgörande. Här finns en beredskap och en upparbetad rutin efter åren med pandemin.

Det ekonomiska läget för museet är stabilt men det finns stora underliggande investeringsbehov. Vi behöver fortsätta bevaka personalkostnadernas andel av de totala kostnaderna, liksom säkra underhållet av våra fastigheter samt målmedvetet söka möjligheter till affärsutveckling och därmed egenintäkterna inom uppdrag, programverksamhet, butik, konferens och lokaler.

Övergripande strategier

Målgrupper och besökare

Gotlands Museum ska:

- sätta besökarna i centrum genom ett professionellt och personligt bemötande med ett gott värdskap.
- erbjuda kulturupplevelser på Gotland året om och på så sätt bidra till att Gotland blir en attraktiv plats att leva och bo på.
- vara ett självklart besöksmål liksom en viktig aktör inom besöksnäringen.
- vara ett av de tio mest besökta museerna i Sverige, samt fortsatt säkra sin position som det mest besökta regionala museet i landet.
- arbeta för att museet ska vara särskilt angeläget för barn och unga genom skol- och programverksamhet, med rum för lärande och kreativitet.
- rikta sig till unga mellan 19 och 25 år, utifrån dialoger om samhällsutmaningar och demokratifrågor, samt konst och historiska perspektiv.
- målgruppsanpassa verksamheterna vid våra besöksmål.
- kontinuerligt genomföra publikundersökningar för att säkra att museets verksamhet håller högsta kvalitet och har relevans.

Samarbetspartners

Gotlands Museum ska:

- vara den naturliga samarbetspartnern för kulturinstitutioner, myndigheter, civilsamhället och näringslivet i frågor som rör konst, natur- och kulturarv på Gotland.
- utveckla samarbeten med universitet och högskolor såväl nationellt som internationellt.
- utveckla interregionala samarbeten med andra museer och organisationer.
- vara en möjliggörare för andra museer, kulturutövare och hembygdsrörelse på Gotland.
- via styrelseuppdrag i bland annat museer och föreningar på Gotland bidra med kunskap inom museets verksamhetsområden.
- via referensgrupper skapa delaktighet och ta tillvara besökares och målgruppers synpunkter.

Medlemskapet i Fornvännerna

Gotlands Museum ska:

- verka för att vara den givna mötesplatsen för alla intresserade av konst, natur- och kulturarv på Gotland.
- verka för att öka medlemsantalet, särskilt unga vuxna och barnfamiljer.
- erbjuda målgruppsanpassade aktiviteter och medlemserbudanden.
- uppmärksamma att Föreningen Gotlands fornväänner fyller 150 år 2025.

GLOBALA MÅLEN

för hållbar utveckling

4 GOD UTBILDNING
FÖR ALLA

5 JÄMSTÄLLDHET

8 ANSTÄNDIGA
ARBETSVILLKOR
OCH EKONOMISK
TILLVÄXT

10 MINSKAD
OJÄMLIKHET

13 BEKÄMPA KLIMAT-
FÖRÄNDRINGARNA

Personalpolitik

Gotlands Museum ska:

- vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder en god arbetsmiljö med konkurrenskraftiga villkor och möjlighet till utveckling samt delaktighet.
- försäkra sig om att ha en relevant och god kompetensförsörjning.
- utveckla samordningen mellan verksamhetsområdena i syfte att skapa förutsättningar för planering och resursoptimering.

Hållbarhet

Gotlands Museum ska:

- med utgångspunkt i de globala hållbarhetsmålen, under strategiperioden, prioritera de mest relevanta för vår verksamhet:

God utbildning för alla (4)

Jämställdhet (5)

Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt (8)

Minskad ojämlikhet (10)

Bekämpa klimatförändring (13)

- beakta hållbarhetsfrågan i varje beslut och varje del av verksamheten.
- engagera och säkerställa att anställda har ett ansvar att agera etiskt och följa gällande regelverk.
- leverera tjänster/utbud grundad på hög kvalitet, professionalitet samt ett gott omdöme.
- sträva efter att vara en socialt hållbar arbetsplats där människors olika förutsättningar tas tillvara.
- göra hållbarhet mätbart genom icke finansiella nyckeltal och skapa rutiner för uppföljning.
- ta fram en hållbarhetspolicy.

Affärsutveckling och finansiering

Gotlands Museum ska:

- öka egenintäkterna genom fortsatt utveckling av uppdragsverksamheten inom arkeologi, byggnadsvård och publik verksamhet.
- arbeta aktivt med affärsutveckling inom butik, entréer, lokaluthyrning och program i syfte att öka egenintäkterna.
- öka egenintäkterna genom att systematiskt och strategiskt söka externa medel själva och tillsammans med samarbetspartners.
- utveckla och förstärka affärsmässigheten i samarbete med företag inom besöksnäringen, arrendatorer och samarbetspartners.
- bygga långsiktiga och strategiska partnerskap med lokala, nationella och internationella aktörer i syfte att möjliggöra verksamhetsutveckling och investeringar.
- säkra finansiering för utveckling och anpassning av konstmuseibygnaden, samt utveckling av konstmuseets verksamhet i syfte att bland annat skapa ett resurscentrum, i samverkan med bland andra Region Gotland.

Strategier för verksamhetsområden

Utställningar

Gotlands Museum ska:

- genom tillfälliga utställningar och flexibla basutställningar locka besökare till återbesök.
- kombinera konst, natur- och kulturarv i tvärprojekt i utställningsverksamheten.
- genom utställningsverksamheten ha fokus på angelägna frågor i vår samtid.
- inviga en ny förhistorisk basutställning på Fornsalen, som produceras i etapper.
- utveckla en kontinuerlig digital utställningsverksamhet.
- utveckla utställningskoncept för konstmuseiverksamheten på kort och lång sikt.
- ha långsiktiga utställningsplaner som löper över tre till fem år.
- göra hållbara val i egna utställningsproduktioner och beakta hållbarhetsperspektivet i externt producerade utställningar.

Pedagogik och lärande

Programverksamhet

Gotlands Museum ska:

- verka för en säsongsförlängning, med fokus på för- och eftersäsong samt storhelger, där programverksamheten lockar nationella och internationella besökare.
- fokusera på att utveckla programpunkter som skapar gemensamma upplevelser för våra målgrupper.
- kontinuerligt producera ett digitalt utbud.
- tillsammans med samarbetspartners inom besöksnäringen utveckla paketerbjudanden.
- kombinera konst, natur- och kulturarv i tvärprojekt i programverksamheten.
- arbeta mer proaktivt och uppsökande i vår bokningsverksamhet gällande gruppbokningar.

Utbildning

Gotlands Museum ska:

- erbjuda förskola, grund- och gymnasieskola, samt universitet och vuxenutbildningar, attraktiva fysiska och digitala program som svarar mot läroplanerna.
- i verksamheten gentemot skolor utgå från basutställningar, tillfälliga utställningar och aktuella samhällshändelser med fokus på hållbarhet och demokrati.
- erbjuda fortbildningar för lärare inom museets verksamhetsområden.
- utbilda och fortbilda guider på Gotland, i samverkan med andra aktörer inom besöksnäringen.

Samlingar och arkiv

Gotlands Museum ska:

- tillgängliggöra och använda samlingarna för kunskapsuppbyggnad genom generösa utlån till andra aktörer samt egna kunskapsuppbyggnadsprojekt kopplat till samlingarna.
- aktivt och systematiskt bedriva samlingsförvaltning enligt SPECTRUM 5.0 (en standard för samlingsförvaltning).
- fokusera på att tillgängliggöra samlingarna genom digitalisering.
- säkerställa att det finns tydliga rutiner för krisberedskap och restvärdesräddning för våra samlingar i både magasin, utställningar, museigårdar och övriga fastigheter.
- skapa ändamålsenliga klimat för våra samlingar, utifrån ett hållbart perspektiv.

Forskning och kunskapsuppbyggnad

Gotlands Museum ska:

- stärka sig som en plattform för forskning och kunskapsuppbyggnad inom våra verksamhetsområden.
- samarbeta för forskning och kunskapsuppbyggnad med Uppsala universitet, samt andra universitet, högskolor, museer och organisationer.
- stärka vår internationella profil och prioritera samarbeten i Östersjöregionen.
- utgå från dessa prioriterade områden:

Gotländska material

Östersjöprojekt

Tvärprojekt konst & kulturhistoria

Pedagogik

Internationellt

Gotländska perspektiv på aktuella samhällsfrågor

ALVAR HALLGREN
BYGG AB
ROMA
0498-507 25
www.alvarhallgrenbygg.se

Gotlands
Museum
www.gotlandsmuseum.se

Uppdragsverksamhet

Gotlands Museum ska:

- erbjuda hög kompetens och marknadsmässiga priser inom arkeologisk och byggnadsantikvarisk uppdragsverksamhet.
- erbjuda uppdragsverksamhet inom områdena utställningar, pedagogik, förlag och samlingar.
- utveckla spetskompetensområden inom byggnadsvård för att kunna erbjuda experttjänster med fokus på ruiner och gröna miljöer.
- utveckla samarbetet med aktörer som arkitekter, byggfirmor och byggvaruhus.

Fastigheter

Gotlands Museum ska:

- ha en hållbar förvaltning och utveckling av museets fastigheter och gröna miljöer.
- utveckla en ny struktur för förvaltning och finansiering av museets fastigheter med tillhörande vård- och underhållsplaner.
- säkerställa ändamålsenliga lokaler för konstmuseiverksamheten.
- öka tillgängligheten vid och kunskapen om museets besöksmål.

Museigårdar

Gotlands Museum ska:

- profilera verksamheten på museigårdarna utifrån deras unika historia, byggnader och miljöer.
- skapa en långsiktig och hållbar modell för driften av museigårdarna i samverkan med arrendatorer.

Bungemuseet

Gotlands Museum ska:

- som huvudägare i Bungemuseet AB vara en garant för en högkvalitativ museiverksamhet.
- som huvudägare i Bungemuseet AB arbeta för att säkra en stabil och långsiktig finansiering av verksamheten.

Butik och reception

Gotlands Museum ska:

- ha tillgängliga och välkomnade entréer och receptioner där ett gott värdskap är i centrum.
- erbjuda differentierade entrépriser under olika delar av året.
- ha ett hållbart och attraktivt utbud i varierande prisklasser i våra museibutiker för olika målgrupper, med tydlig koppling till Gotland och museets verksamhet.
- erbjuda böcker från eget förlag samt ett urval av gotlandica inom områdena natur, kulturarv och konst.
- skapa aktiviteter, kampanjer och erbjudanden i museibutikerna för att göra butiksbesöket mer attraktivt.

Bokning, konferens och lokaluthyrning

Gotlands Museum ska:

- i konferensverksamheten ge alla konferensgäster information om och ett erbjudande till museiupplevelser, med utgångspunkt i våra kärnvärden rikt, unikt och utvecklande.
- arbeta mer proaktivt och uppsökande i vår bokningsverksamhet för konferens-erbjudanden, uthyrning av lokaler och gruppbokning.
- genom kontinuerlig uppföljning kvalitetssäkra service och kundupplevelse.
- genom en hållbar prissättning vara en attraktiv uthyrare av lokaler för konferenser och möten.

Utgivning och publicering

Gotlands Museum ska:

- i sin förlagsverksamhet ha en blandning av smal forskningslitteratur och populära publikationer för en bredare publik, alltid med gotlandsanknytning och med text och bild i samspel.
- årligen publicera Gotländskt arkiv med en balans mellan aktuella teman och vetenskapliga artiklar.
- söka samarbeten med andra förlag, i syfte att nå ut bredare med förlagets produktioner.
- säkra att förlagsverksamheten har en hållbar och ekonomisk bärighet.

Digital infrastuktur

Gotlands Museum ska:

- sträva efter en hållbar och kostnadseffektiv digital infrastruktur.
- effektivisera de administrativa rutinerna genom fortsatt digitalisering.
- stärka informationssäkerheten och minska den digitala sårbarheten.
- fortsätta förflyttningen från digitisering till digitalisering.
- fortsätta utveckla de digitala verktygen för mötet med publiken.

Hon kom från en värdig familj, och gifte sig...

NY BOK!

Sjöfart, katastrofer, konst, skatter och mycket mer

och man börjar tänka varför är det så här konstigt?

LEK & LEKSAKER

TÄV
Ba
pepparka
&
fina p

Kommunikation, marknadsföring och varumärke

Gotlands Museum ska:

- med utgångspunkt i Varumärkesboken kommunicera varumärket Gotlands Museum på ett tydligt och sammanhållet sätt.
- ha en tidsenlig och målgruppsanpassad marknadsföring och kommunikation som är kostnadseffektiv.
- fortsätta att utveckla relationsmarknadsföringen gentemot kunder och besökare.
- målgruppsanpassa tonalitet och språk i kommunikation och marknadsföring.
- göra en årlig kommunikationsplan.

Gotlands Museum
Strandgatan 14, 621 56 Visby
Tel 0498-29 27 00
www.gotlandsmuseum.se

